יאיר עילם 25.6.26
כל הזכויות שמורות

השד יודע - סיפור

ביום שבו נורמה התחילה לחשוד שגם היא נדבקה בדמנציה של בעלה, היא חיפשה את המשקפיים במשך שעה. בסוף מצאה אותם במקרר, ליד החמאה. המשקפיים לא הסבירו מה עשו שם.

"הם הלכו להתקרר," אמר בעלה, מבלי להרים את העיניים מהחלון.

נורמה קפאה, הוא חודשים לא היה מסוגל לזכור את שמה, אבל את הבדיחה הזאת הוא אמר בדיוק מושלם.

"מי אתה?" שאלה בזהירות. הוא הביט בה כאילו זו שאלה מסובכת במיוחד. "גם אני מנסה לברר" אמר.

הם צחקו ואחר כך היא הלכה לשירותים ובכתה.

במשך שלוש שנים טיפלה נורמה בבעלה. דמנציה היא מחלה מוזרה, היא אינה גונבת אדם בבת אחת. היא באה כמו גנב מנומס: בהתחלה היא לוקחת מפתחות, אחר כך שמות, זיכרונות ולבסוף היא משאירה את הגוף ומפנה ממנו לאט־לאט את מי שגר בו.

בעלה עדיין ישב לידה בכל ערב. עדיין ביקש תה, עדיין שאל אם ירד גשם ולפעמים שאל גם אם אמא שלו כבר חזרה מבית הספר. אמא שלו נפטרה בשנת 1979. נורמה כבר הבינה שלא מתקנים את הזמן, מקסימום מחזיקים לו את היד.

ואז התחילו לקרות לה דברים מוזרים: פעם אחת הניחה את הטלפון וכעבור עשר דקות הוא נעלם. היא חיפשה בכל הבית, בסוף מצאה אותו... בתוך סל הכביסה, ליד שני גרביים שלא התאימו זה לזו.

יום אחר נעלמו המפתחות, פעם אחרת נעלם הארנק, שבוע לאחר מכן הקומקום. קומקום, איך לעזאזל מעלימים קומקום? חשבה.

נורמה החלה לחשוש, אולי באמת אפשר להידבק?. הרופאים אמרו שלא, אבל הרופאים לא גרו אצלה בבית.

הגרוע מכל היו אנשים. יום אחד עצרה אותה אישה ברחוב: "חיבוק"? אמרה. הן התחבקו. רק באמצע החיבוק הבינה נורמה שאין לה מושג מי האישה. היא חייכה חיוך סתום. חיוך שאומר: "אני לא זוכרת מי את, אבל אני מניחה שאת לא רוצחת סדרתית".

האישה אמרה: "לא השתנית בכלל". נורמה חשבה: "כנראה שגם את כבר לא רואה טוב".

בלילות התחילו החלומות: חלומות שלא התנהגו יפה, הם ערבבו אתמול ומחר. אנשים צעירים הופיעו זקנים, זקנים הופיעו ילדים.

הוריה המנוחים היו עסוקים בללמד את הנכדים שעדיין לא נולדו כיצד להפעיל טלוויזיה שלא הומצאה. אבל בכל חלום, הופיע גם מישהו נוסף: שד.

שד כחול־לבן: לא מפחיד, גבוה, רזה. שד עם עיניים עייפות, של מישהו שירש אותם, משרשרת שדים, שעוד לפני אלפיים שנה הקימו את "השירות לעזרה" על האולימפוס. שירות שנועד לעזור לאלים ובני האדם, במיוחד לאלים המטפלים בבני זוגם או בילדיהם. ומאז ועד היום ממשיכים באותה מצווה.

"למה כחול־לבן?" שאלה אותו בלילה הראשון.

"כדי שלא יחשדו בי".

"למה"?

"כי אם הייתי אדום עם קרניים היו מזהים מיד שאני שד".

"אבל אתה שד".

"בדיוק".

הוא הביט בה ברצינות. "לפעמים הדרך הטובה ביותר להסתתר היא להיראות נורמלי לגמרי". נורמה בחנה אותו. "אתה לפחות לא נראה כמו אחד השרים בממשלה" אמרה בחיוך.

השד נעלב, "אני משתדל" אמר.

מאותו הלילה, בכל בוקר כשנורמה הייתה מתעוררת משנתה, היא היתה קמה עם תשובות לתעלומות שפקדו אותה.

"המפתחות"?: "במגירת המגבות ואכן שם מצאה אותם.

"הארנק"?: "בתוך ספר הבישול" ושם הוא נמצא.

"הקומקום"?: "בארון של הסירים". איך הוא הגיע לשם?: שאלה את עצמה.

כעבור שבועיים כבר שאלה ישירות את השד: "תגיד"...

"כן".

"אתה יודע איפה הדברים שלי"?

"בוודאי".

"איך"?

השד שתק רגע ואז חייך חיוך קטן ואמר: "כי אני מחביא אותם".

נורמה התיישבה. "מה"?

"אני".

"למה"?

"כדי שלא תחשבי שהשתגעת".

"זו בדיוק הסיבה שאני חושבת שהשתגעתי"!

"לא". אמר השד. "אם הייתי נותן לדברים להיעלם מעצמם, היית חושבת שהזיכרון שלך מתפורר. אני רק בודק אם את עדיין יודעת לחפש".

"אתה שד מוזר".

"אני עובד במחלקת העידוד לבני משפחה שמטפלים ביקיריהם, בביטוח הלאומי".

"יש מחלקה כזאת?" שאלה.

"בוודאי, תתקשרי לביטוח הלאומי".

ואז השד התחיל לספר לה סיפורים. שדים אוהבים סיפורים. הם יודעים שהאדם שורד פחות בזכות האמת, ויותר בזכות הסיפור שהוא מספר לעצמו.

לילה אחד סיפר: "יום אחד תקומי עם רעיון לסטארטאפ".

"איזה"?

"אפליקציה שתמצא לאנשים את כל מה ששכחו".

"זה כבר קיים".

"לא, האפליקציה שלך תמצא גם מחשבות".

נורמה צחקה: "מי יקנה דבר כזה"?

"כולם".

"ואתעשר"?

"מאוד".

"אז אהיה מיליונרית"?

"לכמה שבועות".

"למה רק לכמה שבועות"?

"כי תמכרי את החברה".

"למי"?

השד השתעל, "למפעל הפיס".

"מה הם יעשו עם זה"?

"יאבדו אותה ולא ימצאו".

"ובכמה אמכור"?

"בהפסד".

"למה שאעשה דבר כזה"?

השד משך בכתפיו ואמר: "בני אדם הם היצורים היחידים שמסוגלים להפסיד מיליונים ולהרגיש שהצליחו".

בלילה אחר סיפר על בעלה: "הוא באמת החביא כסף".

נורמה הזדקפה, "ידעתי"! אמרה.

"כל החיים הוא חסך". "איפה"? שאלה.

"מתחת לבלטות".

"איזו בלטה"?

"עדיין מוקדם לגלות".

"עברו שלושים שנה"!

"בשביל שדים זה אתמול".

מאותו בוקר, כל ביקור של הילדים הפך למשלחת ארכיאולוגית. על כל בלטה בבית נקשו עם פטיש. הנכדים התנדבו, החתן הביא גלאי מתכות ואפילו השכן הציע להביא מומחה. אבל, שום דבר, רק אבק והרבה מאוד בלטות פגומות.

אבל היה אדם אחד שהשד דיבר עליו תמיד בקול אחר, רך יותר: "מלקולם".

נורמה חייכה, "הפסיכוגריאטר" אמרה.

"כן".

"אתה מכיר אותו"?

"כולם מכירים אותו".

"גם שדים"?

"במיוחד שדים".

מלקולם, הגיע מדרום אפריקה לפני חמישים שנה. הוא היה רופא צעיר. גבוה, חתיך, עדין. דיבר עברית עם מבטא דרום אפריקאי מודגש.

פעם אחת אמר לנורמה: "בואי איתי".

"לאן"?

"לדרום אפריקה".

"למה"?

"כי אני חושב שנוכל להיות מאושרים".

היא כמעט אמרה כן, ואז אמה התערבה. "מה פתאום"? אמרה, "כל החיים תחיי בין אריות"?

נורמה נשארה, מלקולם נסע.

עכשיו אמה בת תשעים ותשע ועד היום, בכל פעם שהיא מתלוננת על כאבי ברכיים, נורמה ממלמלת: "אם לא היית עוצרת אותי, אולי הייתי היום בדרום אפריקה עם פסיכוגריאטר נחמד במקום לרדוף אחרי משקפיים במקרר".

והתשובה הקבועה של אמה היא: "גם שם היית מאבדת אותם".

יום אחד החלומות השתנו, השד נראה מודאג. "מה קרה"? שאלה נורמה.

"הגיע הזמן" ענה השד.

"למה"?

"יש מישהו שמחפש את המטמון".

באותו שבוע הופיע בבית בן דוד רחוק, אחריו אחיין, ועוד אחד. כולם נזכרו פתאום בסיפורי הבלטות. הבית הפך לזירת חיפושים. כולם היו בטוחים שמתחת לרצפה מסתתר הון. איש לא שאל את עצמו למה אדם שחי בצניעות עשרות שנים, יקבור הון בבית במקום בבנק. והסיבה היא שאגדה טובה מנצחת כל היגיון.

בלילה שאלה נורמה: "אז איפה הכסף"?

השד שתק.

"אתה הרי יודע".

"יודע".

"תספר".

"עוד לא".

"למה"?

"כי אם תמצאי את המטמון, ייגמרו לך החלומות".

נורמה הביטה בו ולראשונה לא חייכה. "אז אין מטמון"? שאלה.

השד לא ענה. "רק תגיד לי דבר אחד". הוא הנהן.

"אתה אמיתי"? השד חייך ואמר: "אם אני מצליח לעזור לך לקום בכל בוקר - זה באמת משנה"?

בבוקר, נורמה מצאה את בעלה יושב ליד החלון. הוא הביט בה. לרגע אחד, רק לרגע, עיניו התבהרו: "נורמה" אמר. היא עצרה, עברו חודשים מאז קרא לה בשמה.

"כן"?

"סליחה".

"על מה"?

"שאני הולך לאיבוד". היא התישבה ואחזה בידו.

"אני אבוא לחפש אותך" אמרה. הוא חייך ואמר: "גם אם לא אזכור מי את"?

"גם אז".

"ואם גם את תלכי לאיבוד"?

נורמה חשבה על השד, על המשקפיים, הקומקום, על מלקולם, על הבלטות, על כל החלומות וחייכה: "אז יבוא מישהו ויחפש גם אותי" ענתה. באותו לילה השד ישב בשקט, בלי בדיחות, בלי סיפורים.

"רצית להגיד משהו?" שאלה.

"כן".

"איפה המטמון"? שאלה נורמה.

"זה לא הכסף".

"אז מה"?

השד הביט לעבר הבית הישן ואמר: "כל השנים חשבת שבעלך החביא אוצר".

"כן".

"הוא באמת החביא".

"איפה"?

"בכל פעם ששכח אותך, ואת נשארת לידו". נורמה שתקה.

"כל פעם שענה לך כאילו את זרה, ואת בכל זאת מזגת לו כוס תה". השד חייך בעצב, "כל פעם שבחרת באהבה במקום בעלבון".

דמעות עמדו בעיניה "והכסף"? אמרה.

השד קרץ, "יכול להיות שבאמת יש גם כסף".

"איפה"?

"נדבר על זה בחלום הבא".

מאז נורמה עדיין שוכחת, לפעמים שמות, לפעמים מפתחות, לפעמים למה נכנסה לחדר. אבל בכל לילה מחכה לה אותו שד כחול־לבן. הוא עדיין מעלים לה חפצים. עדיין מספר לה סיפורים בלתי־אפשריים. עדיין מבטיח שיום אחד יגלה לה איפה המטמון ועד היום הוא עוד לא גילה.

אולי מפני שהוא שד, ואולי מפני שהוא יודע שלפעמים התקווה אינה הפרס שמקבלים בסוף הסיפור - היא הסיבה שבגללה אנחנו מסכימים להתעורר אל הפרק הבא.

מתחת
לבלטות
איפה ?
דרום אפריקה
♡
יאיר עינם
2026